

Moja prava tijekom istrage

A) Utječe li na istragu činjenica da sam strani državljanin?

Ako kao optuženik izjavite da se ne služite jezikom na kojem se vodi postupak, imate pravo na tumača i prevoditelja.

B) Koje su faze istrage?

i. Faza prikupljanja dokaza / ovlasti istražitelja

Kazneni postupak započinje pripremnim koracima koji prethode kaznenom progonu, a prvenstveno se odnose na zaprimanje kaznenih ili drugih prijava koje se potom provjeravaju te se donosi odluka o daljnjim radnjama.

Ako trebate dati iskaz kao osoba koja je na temelju određenih nalaza navodno počinila kazneno djelo, imate pravo braniti se šutnjom i pravo na pravnu pomoć.

Ako postoje osnove za pokretanje kaznenog progona, kazneni postupak prelazi u pripremnu fazu koja prethodi sudskom postupku. Ovisno o težini kaznenog djela pripreмна faza koja prethodi sudskom postupku može se voditi u obliku istrage, sažete istrage ili tzv. „superbrze“ istrage.

Nakon toga protiv vas može se podignuti optužnica. O tome morate biti obaviješteni bez odgode, a kao optuženik možete podnijeti prigovor protiv optužnice u roku od tri radna dana.

Kad je protiv vas podignuta optužnica, kao optuženik imate određena prava, uključujući pravo dati iskaz o svim činjenicama za koje vas se tereti i povezanim dokazima, ali imate i pravo braniti se šutnjom. Možete iznositi činjenice te predlagati, podnositi i pribavljati dokaze koji vam idu u prilog, kao i podnositi zahtjeve, prijave i žalbe.

Imate pravo izabrati odvjetnika i konzultirati se s njim, među ostalim i tijekom faza postupka koje provode tijela kaznenog progona ili sud. Ipak, tijekom ispitivanja ne smijete se konzultirati s braniteljem o tome kako odgovoriti na postavljeno pitanje. Možete zatražiti da vaš odvjetnik bude prisutan tijekom ispitivanja te da branitelj sudjeluje i u ostalim fazama postupka tijekom pripremnog faze koja prethodi sudskom postupku.

Svoja prava možete ostvariti osobno ili to može učiniti branitelj u vaše ime.

Ako ne možete platiti branitelja, imate pravo na besplatnu obranu ili obranu uz nižu naknadu. Međutim, dužni ste dokazati da na to imate pravo.

Tijela kaznenog progona i sud uvijek vas moraju obavijestiti o vašim pravima, kao i o značenju priznanja, te osigurati da svoja prava možete ostvariti u potpunosti.

ii. Policijski pritvor

Policijski pritvor postupovna je faza koja uključuje kratkotrajno ograničavanje slobode osobe kojoj se tereti kazneno djelo.

Kao optuženiku može vam se odrediti policijski pritvor kao dio kaznenog postupka ako postoji razlog za određivanje istražnog zatvora, a zbog hitnosti postupka ne može se prethodno ishoditi odluka o istražnom zatvoru. U pritvor će vas staviti policijski službenik, koji vas je dužan obavijestiti o razlozima pritvaranja te vas ispitati bez odgode.

Ako se nakon toga protiv vas treba odrediti istražni zatvor, javni tužitelj dužan je podnijeti taj zahtjev u roku od 48 sati (ili 96 sati ako se radi o kaznenom djelu terorizma). Sud potom mora donijeti odluku u roku od 48 sati odnosno 72 sata ako se radi o osobito teškim kaznenim djelima.

iii. Ispitivanje

Tijekom ispitivanja ne smije vas se nezakonito prisiliti na priznanje.

Prije ispitivanja kao optuženik morate biti obaviješteni o svojem pravu da iznosite obranu ili da se branite šutnjom. Morate dobiti obavijest o tome da vas nitko ne smije prisiliti na priznanje. Morate biti obaviješteni i o tome da možete izabrati branitelja ili zatražiti da vam se imenuje branitelj koji će biti prisutan tijekom ispitivanja.

Morate se moći podrobno očitovati na optužbe koje vam se stavljaju na teret i predlagati dokaze u prilog svojim izjavama.

Mogu vam se postavljati pitanja radi dopune vaše obrane ili objašnjenja propusta, nejasnoća i nepodudarnosti. Pitanja se moraju postavljati obazrivo i razumljivo. Zabranjeno je postavljanje sugestivnih i zavaravajućih pitanja te pitanja koja sadržavaju činjenice koje se tek moraju utvrditi na temelju vašeg iskaza. Pitanjima se ne smije neopravdano zadirati u vašu privatnost, osim ako je to potrebno radi utvrđivanja motiva za počinjenje djela.

iv. Istražni zatvor

Istražni zatvor može vam se odrediti samo ako je protiv vas podignuta optužnica uz uvjet da utvrđene činjenice upućuju na to da ste počinili kazneno djelo i da se na vas odnosi jedan od razloga za istražni zatvor. Ti su razlozi opasnost od bijega, opasnost da ćete pokušati utjecati na svjedoke ili supočinitelje i dr. ili opasnost da ćete nastaviti činiti kazneno djelo.

Prije donošenja odluke o istražnom zatvoru morate proći ispitivanje. Protiv odluke o istražnom zatvoru možete podnijeti žalbu o kojoj odlučuje viši sud.

Imate pravo tražiti puštanje na slobodu. Novi zahtjev za puštanje na slobodu možete podnijeti 30 dana nakon što je donesena posljednja odluka o istražnom zatvoru.

Tijekom pripremne faze koja prethodi sudskom postupku možete biti u istražnom zatvoru najdulje sedam mjeseci (ako vas se tereti za počinjenje prekršaja), 19 mjeseci (ako vas se tereti za počinjenje kaznenog djela) ili 25 mjeseci (ako vas se tereti za počinjenje osobito teškog kaznenog djela).

C) Koja su moja prava tijekom istrage?

i. Koje je moje pravo na tumača i prijevode?

Ako se ne služite jezikom na kojem se vodi postupak, imate pravo na tumača. U kaznenom postupku imate pravo služiti se jezikom koji razumijete. Prevoditelj se uključuje u postupak ako je potrebno prevesti važne isprave, zapise ili odluke.

ii. Koja su moja prava na informacije i pristup spisu?

Nakon završetka istrage ili sažete istrage vaš branitelj i vi imate pravo uvida u cijeli spis. Nakon toga možete podnijeti zahtjev za provođenje dodatne istrage.

Tijekom pripremne faze koja prethodi sudskom postupku i samog suđenja vaš branitelj i vi imate pravo uvida u spis i uzimanja izvadaka te izrade bilješki i preslika.

iii. Koje je moje pravo na pristup odvjetniku i obavješćivanje treće strane o

mojoj situaciji?

Ako ste pritvoreni ili uhićeni, imate pravo na telefonski poziv osobi po vlastitom izboru u trajanju od 20 minuta.

Imate pravo izabrati branitelja i konzultirati se s njim tijekom pojedinih faza kaznenog postupka. Ipak, ne smijete tražiti od odvjetnika da vas savjetuje kako odgovoriti na konkretno pitanje. Imate pravo zatražiti da vaš odvjetnik bude prisutan tijekom ispitivanja i drugih postupovnih koraka.

Ako je protiv vas određen istražni zatvor ili služite kaznu, imate pravo razgovarati sa svojim braniteljem bez prisutnosti drugih osoba.

iv. Koje je moje pravo na pravnu pomoć?

Možete angažirati branitelja na vlastiti trošak. U nekim slučajevima imate pravo da vam se dodijeli branitelj.

v. Što je važno znati o:

a. pretpostavci nedužnosti

Svaka osoba protiv koje se vodi kazneni postupak smatra se nedužnom sve dok ne bude osuđena pravomoćnom sudskom presudom.

b. pravu braniti se šutnjom i pravu osobe da samu sebe ne izloži kaznenom progonu

Osim prava na davanje izjava tijekom postupka, imate pravo i braniti se šutnjom. Nitko vas ne smije prisiliti na davanje iskaza ili priznanje.

c. teretu dokazivanja

Tijela kaznenog progona dužna su prikupljati dokaze. Kao optuženik imate pravo prikupljati dokaze, ali niste to dužni činiti.

Tijela kaznenog progona dužna su razjasniti sve okolnosti koje vas terete i one koje vam idu u prilog.

vi. Koja su posebna jamstva za djecu?

Kazneni progon ne smije se pokrenuti ili se ne smije nastaviti i mora se obustaviti ako je optuženik osoba koja nije kazneno odgovorna zbog toga što je maloljetna.

Pravni zastupnik maloljetne osobe može poduzimati radnje u njezinu korist, na primjer izabrati branitelja i podnositi zahtjeve, prijave i žalbe. Pravni zastupnik može biti prisutan tijekom svih postupovnih faza u kojima je optuženik stranka.

Maloljetna osoba mora imati branitelja nakon što je protiv nje podignuta optužnica. Ako ne može sama izabrati odvjetnika, on će joj biti dodijeljen.

Ako je maloljetna osoba u vrijeme počinjenja djela imala manje od petnaest godina, mora se uvijek provjeriti njezina sposobnost shvaćanja protupravnosti djela i kontrole ponašanja. Ako navedeni uvjeti nisu ispunjeni, maloljetna osoba ne smatra se kazneno odgovornom.

Čak i ako postoje pravni razlozi, protiv maloljetne osobe može se odrediti istražni zatvor samo ako se svrha te mjere ne može postići drugim sredstvima.

Nadležni sud može proslijediti predmet sudu koji je nadležan prema prebivalištu maloljetne osobe ili drugom sudu na kojem je vjerojatno da će se u najvećoj mjeri postići svrha postupka.

vii. Koja su posebna jamstva za ranjive osumnjičenike?

Ranjive osobe u kontekstu kaznenog postupka su osobe koje nisu sposobne shvatiti značenje takvog postupka zbog svoje dobi, mentalnog ili psihičkog stanja pa ne mogu učinkovito sudjelovati u takvom postupku.

Takve osobe ne smiju ni na koji način biti diskriminirane u ostvarivanju svojih postupovnih prava.

Osobe s teškim mentalnim ili tjelesnim/osjetilnim smetnjama moraju se smatrati ranjivima.

Ranjive osobe i njihovi pravni zastupnici (kao što je njihov skrbnik kojeg je imenovao sud) ili odgovarajuće odrasle osobe (kao što su srodnici), moraju biti obaviješteni o svim posebnim postupovnim pravima.

Policijsko ispitivanje mora se zabilježiti videozapisima i zvučnim zapisima.

Oduzimanje slobode ranjivim osobama prije nego što su osuđene mora se primjenjivati tek kao krajnja mjera. Ona mora biti razmjerna i mora se provesti u uvjetima koji odgovaraju njihovim posebnim potrebama.

Privatnost, osobni integritet i osobni podaci takvih osoba moraju biti zaštićeni tijekom cijelog kaznenog postupka.

D) Koji su zakonski rokovi tijekom istrage?

Vaše je pravo da se o vašem predmetu donese odluka u razumnom roku.

Istraga bi se trebala provesti u roku od dva mjeseca ako se radi o prekršaju, četiri mjeseca ako se radi o kaznenom djelu ili šest mjeseci ako se radi o osobito teškom kaznenom djelu. Ipak, postupanje u skladu s tim rokovima nije pravno izvršivo.

Možete podnijeti prigovor tužitelju u kojem tražite da preispita postupanje policije i da se otklone razlozi kašnjenja u istrazi. Tužitelj vas je dužan obavijestiti o rezultatima tog preispitivanja.

E) Koje se mjere provode u pripremnoj fazi koja prethodi sudskom postupku, uključujući alternative istražnom zatvoru i mogućnosti transfera u matičnu državu (europski nalog za nadzor)?

Pripremna faza dio je kaznenog postupka koja traje od početka kaznenog progona do podizanja optužnice, podnošenja prijedloga za nagodbu ili donošenja konačne odluke tijela kaznenog progona o meritumu stvari.

Mjere koje se provode u pripremnoj fazi većinom se odnose na prikupljanje i osiguravanje dokaza te pripremu materijala koji služe kao osnova za donošenje daljnjih odluka.

Kazneni progon započinje izdavanjem naloga o pokretanju progona ili provedbom mjera radi osiguranja prisutnosti, sprečavanja ponavljanja djela ili prisile.

Alternative istražnom zatvoru uključuju jamstvo, obećanje ili nadzor. Moguće su samo ako je istražni zatvor određen zbog opasnosti od bijega i opasnosti od ponovnog počinjenja djela. Sud ih može upotrijebiti ako udruženje građana ili ugledna osoba jamči za vaše dobro ponašanje ili ako podnesete pisano obećanje da ćete poštovati zakon ili ako se svrha istražnog zatvora može postići nadzorom probacijskog službenika.

Sud isto tako može prihvatiti financijsko jamstvo (jamčevina) kao alternativu istražnom zatvoru zbog opasnosti od bijega ili ponovnog počinjenja djela. Ako prekršite pravila, financijsko jamstvo oduzima se u korist države i protiv vas se određuje istražni zatvor.

Ako su vam odobrene alternativne mjere istražnom zatvoru, sud vam može odrediti opravdane obveze ili ograničenja (npr. zabrana napuštanja zemlje, napuštanja određenog područja, sastajanja s određenim osobama, upravljanja vozilom itd.).

Cilj je europskog naloga za nadzor unaprijediti zaštitu šire javnosti osiguravanjem mogućnosti da vas, kao rezidenta jedne države članice protiv kojeg se vodi kazneni postupak u drugoj državi članici, nadziru tijela države

čiji ste rezident dok čekate suđenje.

Europski nalog za nadzor alternativa je istražnom zatvoru, pri čemu mjere nadzora prati država članica čiji ste rezident. U slučaju kršenja tih mjera država članica vraća osobu u matičnu državu članicu.

Ta odluka obuhvaća sva kaznena djela i nije ograničena na određenu vrstu ili težinu kaznenog djela, a mjere nadzora treba općenito primjenjivati u slučaju lakših kaznenih djela.

■ Posljednji put ažurirano: 21/11/2024

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.